

Suomen Kouluhistoriallisen Seuran toimintakertomus vuodelta 1992

Vuosi 1992 oli Suomen Kouluhistoriallisen Seuran 57. toimintavuosi. Seuran vuosikokous pidettiin Helsingin yliopiston kasvatustieteellisen tiedekunnan tiloissa helmikuun 12. päivän 1992.

Johtokunnan erovuoroisista jäsenistä valittiin kolmivuotis-kaudeksi 1992-94 apulaisprofessori Martti T. Kuikka, dosentti Antti Lappalainen ja ylitarkastaja Erkki Merimaa uudelleen. Johtokunnassa jatkavat edellisessä vuosikokouksessa valitut FT Aaro Harju, apulaisprofessori Hannele Rikkinen ja rehtori Elias Turunen. Erovuorossa ovat dosentti Jouko Kauranne, koulutuspäällikkö Paavo Tarvainen ja FM Sven Gladh.

Seuran esimieheksi valittiin apulaisprofessori Martti T. Kuikka ja varaesimieheksi dosentti Jouko Kauranne. Sihteeriksi ja rahastonhoitajaksi valittiin FM Sven Gladh sekä tilien tarkastajaksi opetusneuvos Reijo Paronen ja koulutoimenjohtaja Erkki Äärynen. Varatilintarkastajaksi valittiin rehtori Timo Haapala.

Seuran jäsenmaksuksi vuodelle 1992 määrättiin 70 markkaa.

Seuran toiminta jakaantui kolmelle alueelle:

Kuukausikokoukset

Helmikuun kuukausikokouksessa opetushallituksen ylitarkastaja Erkki Merimaa kertoi opetussuunnitelman kehittämisuunnitelmista, joiden tavoitteena on uudistaa yleissivistävän koulutuksen tavoitteet ja luoda niiden pohjalta uudet perusteet otettavaksi käyttöön vuonna 1994. Opetussuunnitelman toteutus siirtyy yhä enemmän kuntien ja koulujen

vastuulle. Esitelmä liitti yhteen aikaisemman kehityksen ja tulevaisuuden suunnitelmat.

Maaliskuun alussa FT Kai R. Lehtonen kertoi mielenkiintoisessa esitelmässään tietokoneen hyväksikäyttämisestä historian tutkimuksessa. Lehtosen oman väitöskirjan ajoista (1982) tekniikka on edennyt nopeasti, mutta tietyt perusasiat ovat säilyneet samoina. Se koskee ennen muuta tutkimuksen tavoitteita, lähdetietojen taltiointia ja varmuuskopioita. Lehtonen korosti, että tutkijan oma ajattelu on edelleen keskeinen työväline.

Maaliskuun kuukausikokouksessa FL (väit.) Anni Punto piti esitelmän terveyssisarkoulutuksen historiasta, josta hän on tehnyt joulukuussa 1992 julkistetun väitöskirjansa. Luento liittyi ammatillisen koulutuksen historiaan ja keskittyi nimenomaan 1920- ja 1930-lukujen kehitykseen, jolloin vasta itenäistynyt Suomi pyrki kaikilla koulutuksen aloilla edistämään yhteiskunnallista kehitystä. Terveysisarkoulutus, jota erityisesti Arvo Ylppö oli korostanut, koitui nimenomaan suomalaisten lasten perushoidon hyväksi. Uusia innovaatioita haettiin myös Yhdysvalloista.

Huhtikuun kokouksessa dosentti Ilse Eriksson-Stjernberg luennoi elämäkertatutkimuksesta, josta hän oli vastikään julkaissut oman tutkimuksensa. Hän käsitteli elämäkertatutkimuksen erilaisia lähtökohtia, tulkinnan suuntaviivoja ja ihmisen tapaa jäsentää omaa kokemustaustaansa. Luento herätti vilkkaan keskustelun. Kokous pidettiin Säätytalossa, jota nyt saadaan käyttää tieteellisten seurojen kokouspaikkana.

Syyskuun kokous pidettiin kasvatustieteen laitoksella. FL Yrjö Männistö alusti aiheesta Ulkomaalaisten lasten asema ja koulutus Suomessa. Kasvatuksen historia ei ole vain kotimaan tutkimusta, vaan kohdistuu myös ulkomaisiin virtauksiin. Männistö käsitteli niin pakolaislasten kuin adoptiolastenkin kasvatusta ja koulutusta sekä pohti vanhempien asemaa tässä prosessissa. Koulu- ja kotikasvatus nousivat keskustelussa esille hyvin tärkeinä yhteistyökumppaneina.

Lokakuun kokouksessa FT Viola Capkova Prahan Kaarlen yliopistosta alusti koulutuksen kehityksestä Tšhekkoslovakiassa viime vuosikymmenien aikana. Capkova käsitteli mielenkiintoisella tavalla koulutuksen sisäistä kehitystä. Hänellä on hyvä vertailupohja Suomen kehitykseen, sillä hän on opiskel-

lut monta vuotta Suomen kirjallisuutta Helsingin yliopistossa. Koulujen opetussuunnitelma muuttui välittömästi uudistuksen myötä. Siihen vaikuttivat J.A. Comeniuksen ajatukset vapaudesta, itsenäisyydestä ja valinnaisuudesta.

Marraskuun kokous pidettiin Suomen Mielenterveysseuran tiloissa. Toiminnanjohtaja Pirkko Lehti kertoi seuran toiminnasta ja nykyisestä kehityksen suunnasta. Taloudellinen lama, lisääntyvä ulkomaalaisten määrä, kielivaikeudet ja toisaalta työntekijöiden puute aiheuttavat sen, ettei kysyntää pystytä tyydyttämään. Suomalainen kulttuuri-ilmasto, johon ulkomalaiset tulevat, ei kaikilta osilta tue pakolaisten sopeutumista tai heidän ongelmiansa selvittelyä. Miten koulu tai koulutus voisi muuttaa tätä kulttuuria suotuisampaan suuntaa, on yksi kysymys.

Yhteistyö

Seuran sihteeri FM Sven Gladh osallistui Tieteellisten seurojen valtuuskunnan kokoukseen maaliskuussa.

Seura järjesti yhdessä opetusministeriön kanssa ministeriön tiloissa näyttelyn, joka esitteli kouluhistorian suomen- ja ruotsinkielisten seurojen sekä Helsingin koulumuseon toimintaa. Näyttelyn avasi helmikuun 4. päivänä kansliapäällikkö Jaakko Numminen. Näyttely oli avoinna koko helmikuun ajan. Kouluhistoriallinen seura esitteli vuosikirjojen pitkää perinnettä, kansainvälistä yhteistyötä ja arvokasta kirjakoelmaansa, jossa vanhimmat teokset ovat 1600-luvulta.

Seuran esimies osallistui maaliskuussa Prahassa pidettyyn kansainväliseen Comenius-kongressiin. Lähes viikon mittainen kongressi kokosi lähes 1200 osanottajaa. Kongressin avasi presidentti Vaclav Havel. Kongressissa tarkasteltiin Comeniuksen filosofian, teologian ja pedagogiikan historiallista kehitystä ja niiden uusia sovelluksia.

Seuran esimies osallistui toukokuussa Oslon yliopiston järjestämään vertailevan kasvatustieteen pohjoismaiseen kongressiin. Pohjoismaissa vertaileva kasvatustiede ja kasvatuksen historian tutkimus liittyvät läheisesti yhteen. Kongressin konkreettisena tuloksena oli pohjoismaisen vertailevan kasva-

tustieteen yhdistyksen syntyminen. Sen ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin tanskalainen Thyge Winter-Jensen.

Julkaisutoiminta

Joulukuun kokous pidettiin juhlan merkeissä. Seura julkaisi oman Koulu ja menneisyys - vuosikirjansa juhla kirjana nimellä *Kuvia suomalaisesta koulutuksesta*. Teos oli näet järjestyksessä seuran 30. vuosikirja. Samalla seura halusi tällä julkaisullaan kunnioittaa itsenäisen Suomen 75-vuotista taivalta. Kaikkiaan 160-sivuiseen kirjaan sisältyi seitsemän artikkelia, joista vain yksi oli ulkopuolisen kirjoittama. Artikkelit tekijöineen on lueteltu sivulla 160.

Suomen kouluhistoriallinen seura on vaikeasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta pystynyt toimimaan aikaisempien vuosien tapaan. Säännölliset kuukausikokoukset ovat koonneet aktiivista jäsenkuntaa ja vuosikirja ilmestyi jo 30. kerran. Kasvatuksen historian tutkimus on pysynyt vilkkaana, mikä on heijastunut myös seuran toimintaan. Vuoden 1992 toimintaa voidaan pitää ansiokkaana, varsinkin kun otetaan huomioon seuran jäsenmäärä, noin 50 jäsentä.

Helsinki 22.3.1993

Martti T. Kuikka
Esimies

SvenGladh
Sihteeri